

PANEVĖŽIO MIESTO "LAISVĖS AIKŠTĖS, LAISVĖS AIKŠTĖS PRIEIGŲ, AUTOBUSŲ STOTIES PRIEIGŲ KOMPLEKSINIS SUTVARKYMAS"

Tiekėjo devizas „303134“

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Projekte analizuojama Panevėžio miesto centrinė dalis. Teritoriją sudaro trys skirtingos zonos: senamiestis, Laisvės aikštė ir autobusų stoties teritorija. Projekto sprendiniais siekiama šias teritorijas apjungti išlaikant jų identitetą ir sukurti joms naują architektūrinę išraišką.

Laisvės aikštės sprendiniai

Panevėžio miesto Laisvės aikštė yra miesto centrinės dalies ašis. Istorškai susiklosčiusi aikštės trikampė forma jungia tris skirtingas miesto centrinės dalies teritorijas. Šiaurinė aikštės kraštinė ribojasi su rekreacine miesto teritorija: Senvagės ir Nevėžio upės pakrantės teritorija, kuri funkciniais ryšiais yra sujungta su Skaistakalnio parku. Vakarinė aikštės dalis ribojasi miesto senamiesčio teritorija. Rytinė dalis – su naujai besiformuojančia urbanistine miesto centrinės dalies teritorija, kurioje yra autobusų stotis, prekybos centrai, turgus, bankai ir kiti miesto funkcijai svarbūs objektai.

Aikštė jungianti tris skirtingas teritorijas turi turėti aiškią urbanistinę idėją ir funkciją, kad nebūtų užgožta gretimų teritorijų, bet tuo pačiu turi turėti tam tikrus architektūrinius ar urbanistinius sprendinius, kurie organiškai apjungtu skirtingas teritorijas.

Šiuo metu Panevėžio miesto Laisvės aikštė neturi vientisos struktūros. Vizualiai ir funkciškai aikštė yra suskirstyta į tris pagrindines erdves: automobilių stovėjimo aikštelę, tankiai apaugusia medžiais centrinę aikštės erdvę ir renginiams skirta aikštė.

Siekiant pabrėžti ir sustiprinti aikštės funkciją, siūlome panaikinti medžių alėjas vakarinėje ir rytinėje aikštės kraštinėse. Taip bus atidengiami esami pastatų fasadai, kurie formuoja aikštės, kaip centrinės miesto dalies urbanistinį karkasą. Centre esami medžiai turi būti išgenėjami, dalis menkai vertingų medžių turi būti pašalinti, o esami vainikai formuojami aukščiau, taip atveriant aikštės perspektyvinį vaizdą ir perregimumą. Šie sprendiniai leidžia, aikštės tūri apstatytą statiniais, suvokti kaip vientisą urbanistinį darinį ir svarbiu miesto urbanistiniu elementu.

Funkcine aikštės paskirtis turi būti viena, todėl siūlome panaikinti esamą automobilių parkavimą aikštės pietinėje ir šiaurinėje dalyse.

Aikštėje formuojamos penkios skirtingo erdvė. Pietinėje dalyje, esamo automobilio parkavimo aikštelės vietoje, priešais Panevėžio miesto savivaldybę ir teismo pastatą formuojama Laisvės aikštės reprezentacinę zoną su vėliavų pakėlimo stiebais, gėlynais ir fontanu. Už projektuojamo fontano, priešais Klaipėdos g. jungtį su Laisvės alėja, esamo fontano vietoje numatytas nedideli įgilintas amfiteatras su suolais ir tekančio vandens sienele. Aikštės centre, tarp medžių, priešais Ukmergės g. jungtį formuojama erdvė su

suolais ir išskirtine šviestuvų kompozicija, kuri turi būti šios aikštės zonos akcentas ir Ukmergės g. vizualinė tąsa. Šalia šios teritorijos, esamos renginių aikštės prieigose projektuojamas šiuolaikiškas lakoniškos architektūros paviljonas. Paviljonas pritaikytas įvairiems nedideliems kultūriniais ir miestui svarbiems visuomeniniams renginiams. Ne renginių metu projektuojamas paviljonas bus atviras aikštės statinys skirtas miesto bendruomenei ir jo svečiams. Paviljonas yra lengvų konstrukcijų, be sienų, su išgaubtomis veidrodinėmis lubomis. Šalia paviljono, šiaurinėje aikštės dalyje projektuojama didesnių visuomeninių renginių, švenčių zona. Aikštės dangos projektuojamos iki šiaurinėje aikštės pusėje esamų statinių, taip užbaigiant vientisą aikštės koncepciją. Esamos gatvės vietoje, numatytas vienpusis pravažiavimas per sustiprintas aikštės dangas.

Siekiant išlaikyti ir sustiprinti aikštės zonų vientisumą, projektuojamas nedidelis dirbtinis upelis. Projektuojamas upelis, tai fontano projektuojamo prie Panevėžio miesto savivaldybės aikštės tąsa, kurio vingiai ir tekantis vanduo per Laisvės aikštę apjungia ne tik visas penkias zonas, bet ir užsibaigdamas prie Juozo Miltinio dramos teatro atraminės sienutės vizualiai jungiasi su miesto Senvage ir Nevėžio upe. Formuojamas ryšys, kurio tiek daug metų trūkų miestui.

Autobusų stoties teritorijos sprendiniai

Nagrinėjama teritorija turi susiformavusią urbanistinę struktūrą, tačiau teikiant esamos autobusų stoties ir greta esančio prekybos centro automobilių stovėjimo aikštelės projektinius sprendinius, teritorijai buvo suteiktas naujas urbanistinis veidas.

Nagrinėjamos teritorijos akcentu tampa naujai projektuojamos autobusų stoties sprendiniai, kurie formuoja naują teritorijos veidą ir urbanistinę kokybę. Perkėlus autobusų stotį į šalia esančią „alyvų parkelio“ vietą, esamos autobusų stoties vietoje susiformuoja nauja miesto aikštė. Ši aikštė tampa visos nagrinėjamos teritorijos centrine dalimi ir teritorijos traukos tašku.

Projektuojama aikštė formuojama lygiagrečiai naujai autobusų stoties pastatui. Numatomi trys pagrindiniai patekimai į aikštės teritoriją: iš naujai projektuojamos autobusų stoties teritorijos, Laisvės aikštės prieigų ir prekybos centro pusės. Aikštė suskaidoma į kelias skirtingas zonas. Nors esamos autobusų stoties nei pastatas nei kiti sprendiniai nėra saugotini, tačiau sprendiniuose siekiama išlaikyti esamą pastato užstatymo liniją ir jo tūrį. Lygiagrečiai esamos autobusų stoties pastato fasadui, projektuojamos aikštės šiaurinėje dalyje projektuojamas pagrindinis pėsčiųjų takas jungiantis Laisvės aikštės prieigas ir prekybos centro teritoriją. Siekiant atskirti jungiamąjį taką nuo projektuojamos aikštės, numatytos skirtingos dangos, nei aikštėje.

Norint suteikti projektuojamai aikštei jaukumo ir uždarmo, pietinėje ir šiaurinėje aikštės dalyse numatomos nedidelės kalvelės su želdiniais ir amfiteatriniais suolais. Kalvelės atitveria aikšte nuo greta esančios gatvės ir naujai projektuojamos autobusų stoties.

Aikštės akcentui projektuojamas žiedo formos, apskritas 15 m diametro šviestuvas. Šviestuvui tvirtinti numatyti keturi stulpai, nuo kurių lynais pakabinamas šviestuvas. Šie sprendiniai suformuoja jaukią vidinę erdvę. Šviestuvas matomas nuo miesto arterinės J. Basanavičiaus gatvės, o siekiant sustiprinti emociją, šviestuvus projektuojamas truputį „paverstas“ (pasuktas kampu į aikštę).

Vakarinėje projektuojamos aikštės dalyje, Savanorių aikštės ir V. Kudirkos gatvėje formuojamas pėsčiųjų takas, kuris jungiasi su esamais pėsčiųjų takais Vilniaus ir Ukmergės gatvėje.

Ukmergės gatvė, yra stipri pėsčiųjų arterinė jungtis su Laisvės aikšte, dėl to projekte ji numatyta pėstiesiems skirta gatvė.

Nagrinėjamoje teritorijoje numatytos vietos automobilių stovėjimui Savanorių a. ir gretimos teritorijos, iš kurių lengva pasiekti Laisvės aikštę ir kitas nagrinėjamos teritorijos vietas.

Senamiesčio teritorija

Senamiesčio teritorija yra tarp Klaipėdos, Respublikos, Smetonos ir Vasario 16osios gatvių. Autentiški pastatai Panevėžio senamiestyje yra išlikę tik keli. Statiniai išsidėsdę nagrinėjamos teritorijos palei pagrindines gatves, o teritorijos centre pastatų nėra. Yra suformuoti sklypai ir numatytas galimas teritorijos užstatymas.

Išlikęs teritorijos pagrindinių gatvių tinklas, kuris yra šios teritorijos išskirtinis bruožas. Istorinėse Perkūno, Birutės ir T.Moigio gatvėse projekto sprendiniais siekiama sukurti senovinių miestų gatvelių atmosferą išgrindžiant dangas tašytomis akmenimis ir suformuojant šaligatvius. Numatomi klasikinio tipo gatvės žibintai, kuria sustiprina atmosferą.

Likusios nagrinėjamos teritorijos gatvės yra asfaltuojamos, įrengiami šaligatviai. Visur paliekamas vienpusis transporto eismas.

Respublikos gatvėje panaikinamas automobilių parkavimas, o jo vietoje numatomas saugus dviračių takas. Prie šios gatvės esamų želdynų teritorijoje aktyvaus laisvalaikio skveras: treniruokliai, skate-parkas.

Esamame skvere tarp Vilniaus ir Klaipėdos gatvių projektuojamos jaukios erdvės su šviestuvų kompozicija ir skulptūrų parku.

Įvertinant esamus praėjimus, bromus, kiemus, suformuotų sklypų ribas projektuojami senamiesčio tipo siauri takai, suteikiant teritorijai išskirtinumo ir jaukumo.

Tarp T.Moigio ir Birutės gatvių formuojamas skveras su tašytomis akmenų danga ir vieta skulptūrai.

Respublikos gatvės gale (tarp Vasario 16osios ir J.Urbšio gatvių) naikinamas automobilių eismas, o gatvė pritaikoma pėstiesiems ir dviratininkams. Gatvės gale prie „Garso“ kino teatro projektuojama automobilių stovėjimo aikštelė. Projektuojama pėsčiųjų gatvė jungiasi su žaliaja zona prie santuokos rūmų ir esama aikšte prie kino teatro „Garsas“. Gatvė turi potencialą šioje teritorijoje pritraukti paslaugų sektorių atitinkantį miestiečių poreikius. Iš čia saugiau galima pateikti į gretimas teritorijas.

Pagrindiniai bendrieji statinio rodikliai

Laisvės aikštė

Aikštės plotas – 24377 m²

Paviljonas – 507 m²

Pėsčiųjų takas su terasomis (11.4 m) - 704 m²

Jaunimo skveras – pėsčiųjų gatvė - 1306 m²

Autobusų stoties teritorija

Aikštės plotas - 2873 m²

Pėsčiųjų takas (11.4 m) – 2830 m²

Pėsčiųjų takas su terasomis (11.4 m) - 2015 m²

Aikštė (skveras) – 970 m²

Pėsčiųjų takas (5.0 m) - 415 m²

Gatvė (su parkavimo zonomis) – 3775 m²

Pėsčiųjų takas– 750 m²

Senamiesčio teritorija

Aikštė skveras (skulptūrų skveras) - 2980 m²

Aikštė skveras - 495 m²

Aikštė skveras (aktyvaus laisvalaikio skveras) - 1258 m²

Pėsčiųjų gatvė - 2380 m²

Gatvė (7.20) - 1340 m²

Gatvė (4.80) - 785 m²

Gatvė (4.20) - 310 m²

Gatvė (9.00) - 1520 m²

Gatvė (9.00) - 4300 m²